

Агитатордын БЛОКНОДЫ

I №

ЯНВАРЬ

1979

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

1 №
январь
1979 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла
агитация бөлүги

ПАРТИЙНЫЙ ОРГАНИЗАЦИЯЛАРДЫН ЖААН УЧУРЛУ ЗАДАЧАЗЫ

Бистин орооннын эн бийик государственный органа — СССР-дин Верховный Советине выборлор өткүрерине белетенеринде жаңы ой башталды. Депутаттарга кандидаттар көстөлгөн. Бистин көп нацияларлу Төрөлистин албаты-жоны депутатка бойынын кандидады эдип нөкөр Л. И. Брежневти, КПСС-тин Төс Комитединин Политбюрозынын өскө дө члендерин, членге кандидаттарын, Коммунистический партиянын ла Советский государствонун башкараачыларын, ороондо ат-нерелү улусты, иштин озочылдарын ададылар.

Мында партия ла албаты бирлик болгоны, коммунисттердин ле партийный эместердин бирлиги бузулбас болгоны база катап көрүнди. Бистин автономный областьтын округтары аайынча депутаттарга көстөлгөн кандидаттарды алалы. Ондойдогы 707 номерлү избирательный округ аайынча депутаттын кандидадына КПСС-тин Төс Комитединин Политбюрозынын члени, СССР-дин Министрлеринин Советинин Председатели нөк. А. Н. Косыгин ле Карл Маркстын адыла адалган колхозтын малчызы, комсомолка Роза Яковлевна Кохоева көстөлгөн. Кан-Оозындагы 709 номерлү избирательный округ аайынча КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы, СССР-дин Верховный Советинин Президиумынын Председатели нөкөр Л. И. Брежнев ле «Ябоганский» совхозтын койчызы, партийный эмес Лев Арбаевич Тоетов көстөлдү, 706 номерлү Катунский избирательный округ аайынча депутатка кандидат эдип, КПСС-тин Төс Комитединин Политбюрозынын членине кандидат, КПСС-тин Төс Комитединин ка-

чызы нөк. Б. Н. Пономарев ло сад өскүрери јанынан М. А. Лисавенконын адыла адалган научный шинжү өткүрер Алтайский институттын директоры, јуртхозяй-ственный наукалардын докторы Ида Павловна Калинина көстөлгөн.

Маймадагы 708 номерлү избирательный округ аайынча КПСС-тин Горно-Алтайсктагы обкомынын баштапкы качызы Юрий Степанович Знаменский көстөлгөн.

Шебалиндеги 710 номерлү избирательный округ аайынча албаты депутаттарынын Алтайский краевой Совединин председатели Раевский Владимир Николаевич көстөлгөн.

СССР-дин Верховный Совединин Президиумынын јуунында выборлорго белетенери керегинде нөкөр Л. И. Брежнев мынайда айткан: «Бисте јаан ла тын каруулу политический иш башталып јат. Баштапкы ла алтамдардан ала ого чокум ууламјы берер, партиянын XXV съезди, Төс Комитеттин Пленумдары тургускан задачаларды бүдүрерин төс јерге тургузар керек. Партийный организациялар, бистин общественность СССР-дин Верховный Советине албатынын талдама улузын тудар, анайда эн бийик органда эн артык ченемел, коммунистический келер өйди төзөп бүдүрип турган бистин общественностьтын эн јакшызы јууларына иженедим».

Бу СССР-дин Јаңы Конституциязын јарадып јөптөгөн кийинде өткүрилип јаткан баштапкы выборлор болуп јат. Март айда өдөтөн выборлор, онын да алдындагы выборлор чылап ок, партиянын ла государствонин јүрүминде сүреен јаан политический иш болуп өдөр, бистин ороондо јан албатынын колында болгонын, общество качан да бузулбас идейно-политический бирлик советский улус ленинский партияны күреелей бек турганын керелеер.

Туулу Алтайдын ишкүчиле јаткандары партияны күреелей бек туруп, онын ичбойындагы ла тышјанындагы политиказын јарадып, бойынын ырысту јүрүми учун Совет јанга быян айдып барып јадылар.

СССР-дин Верховный Советине выборлор белетеп өткүрөтени — партийный, профсоюзный, комсомольский организациялардын, государственнй јаннын јербойындагы органдарынын, трудовой коллективтердин, бастыра башкараачы ишчилердин каруулу ла чокум ижи. Бу иш СССР-дин Конституциязын, СССР-дин Верхов-

ный Соведине выборлор керегинде Законды кыйа бас-
пай бүдүрерин керексин јат. Бу — сүреен јаан тӱзӱмӱл
лӱ массово-политический иш.

Туулу Алтайдын партийный ла ӱскӱ дӱ обществен-
ный организациялары бӱгӱнги кӱнге јетире кӱп иш ӱт-
кӱрдилер. СССР-дин Верховный Соведине выборлор ке-
регинде Закон аайынча 6 окружной, 210 участковый из-
бирательный комиссиялар тӱзӱлди. Олордын члендери-
не алдындагы выборлорго кӱрӱ чик јок кӱп улус тудул-
ган. Олор бойлорынын јуундарын ӱткӱрип, иштин план-
дарын јӱптӱп алдылар. Выборлорго белетенери јаны-
нан кезик учреждениелердин ле организациялардын
ижин уктылар. 216 агитпункт избирательдердин ортодо
јартамал иш ӱткӱрип јат. Эмди олордын алдында мас-
сово-политический ле агитационно-пропагандистский иш
ӱткӱрер јаан задача тура берди. Бу иш бастыра кол-
лективтерде, оок то, јаан да јурттарда, производствен-
ный участоктордо, фермаларда ла турлуларда ӱдӱр
учурлу.

Бу иште партийный комитеттер баштаганыла баш-
тамы парторганизациялар, советский ле хозяйственный
органдар, профсоюзный ла комсомольский организа-
циялар, газеттер, радио туружары керектӱ.

Бастыра идейно-политический ле тӱзӱмӱл ишти иш-
кӱчиле јаткандарды партиянын XXV съездинин, КПСС-
тин Тӱс Комитединин июльский ле ноябрьский (1978 ј.)
Пленумдарынын јӱптӱрин, нӱкӱр Л. И. Брежневтин до-
кладтарында ла куучындарында айдылган јакаруларды
јӱрӱмде бӱдӱрерине кӱдӱрер керек. Ол баштапкызы.
Экинчизинде, иштин эрчимин тыныдары ла чындыын
јарандылары учун бастыра керектерде социалисти-
ческий мӱрӱйди тыныдар керек.

1979 јылдын пландарын бӱдӱрери ле ажыра бӱдӱре-
ри јанынан коллективтер ле кажы ла кижии социалис-
тический молјулар алары јаан учурлу. Ченемелин иште
тузаланары учун тартыжу тӱзӱӱр, мӱрӱйлӱжип турган-
дар бой-бойлорынын ижин удуратедире шиндежер, мӱ-
рӱйдин итогторын элбеде јарлап турар, моральный ла
материальный јилбиркедер аргаларды тузаланар керек.

Үчинчизинде, выборлор алдындагы бастыра полити-
ческий иш улустын политический сознательнозын кӱдӱ-
рер, иштеги эрчимин тыныдар, олорды коммунистиче-
ский моральдын ээжилерин тударына, једикпес-тутак-

тарга јөпсинбес болорына, патриотизмге ле интернационализмге тазыктырар учурлу.

Избирательный кампаниеде идейно-политический иштин тös ууламјыларынын бирүзи — КПСС-тин башкараачы ла ууландыраачы учурын, КПСС-тин Тös Комитединин, нökör Л. И. Брежневке баштаткан онын Политбюрозынын öткүрип турган јаан ижин албаты-јонго јартап берери. Шак ла ол јаан иштин шылтуунда бистин ороондо коммунизмди тözöp бүдүрер программа јенүлү бүдүп туру, албатынын јадын-јүрүми јаранат, амыр-энчү, компартиялардын ла социалистический најылыктын ороондорынын бирлиги јеткилделип јат.

Партиянын ленинский национальный политиказын чике јартаар, бистин социалистический Төрöлистин ончо нацияларынын ла ук албатыларынын најылыгы там ла тыгып турганын алтай албатынын јүрүмиле колбоор керек. Советский албатыны социалистический адатөрöли учун оморкоорына, пролетарский интернационализмге үредип тазыктырары јаан учурлу.

Выборлор алдындагы бастыра партийно-политический иште нökör Л. И. Брежневтин «Кичү јер», «Орныктырганы» ла «Јаңы јер» деп книгалары јаан јömöлтö болор.

Массово-политический иште элбеде ле јаан једимдү öткүретен аргалар бисте јеткил. Оны öткүретен улус та бар. Областьта клубтар, библиотекалар, киноустановка-лар көп, олардо иштеп турган улус албаты-јон ортодо иш öткүрип билер. Выборлорго учурлай кандый иш öткүрерин эки областной, эки районный газеттер, радио, телевидение јарлап јат.

Областын партийный организацияларында семинарлар, школдор, лекторийлер, агитколлективтер, пропагандисттердин кадрлары бар. Партийный организацияларга албаты-хозяйствонин 13 мунга шыдар специализи, 2,5 мунг үредүчи, наукалардын 75 кандидады, 1200 пропагандист, «Знание» обществонин 3936 члени, 3100 политинформатор ло агитатор јömöлтö эдет. Олор ончозы бийик үредүлү, јүрүмде ченемелдү, албаты-јон ортодо јартамал-политический ишти эдип билер улус. Эмди турган задача — ол улусты политический иште чике тузаланары, выборлор алдындагы бастыра агитационный ишти чокум пландап öткүрери.

ЈАНҢЫ ЈЕДИМДЕРГЕ

Онынчы бешжылдыктын төртинчи жылынын — 1979 жылдын баштапкы айы өдүп јат. Коммунисттер, областьтын бастыра ишкүчиле јаткандары партиянын XXV съезди ле бу јуукта өткөн XXXI областной партийный конференция тургускан задачаларды јенүлү бүдүрери јанынан јангы, алдындагызынан јаан, молјулар алып турулар.

Областьтын партийный организациязынын задачалары КПСС-тин обкомынын баштапкы качызы нөк. Знаменский Ю. С. областной партконференцияда эткен отчетный докладта јарт ла чокум тургузылган. Отчетный доклад «КПСС-тин обкомынын отчеды ла партиянын XXV съездинин, КПСС-тин Төс Комитединин 1978 жылда ноябрь айда өткөн Пленумынын јөптөрин ле КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы ла СССР-дин Верховный Советинин Президиумынын Председатели нөкөр Л. И. Брежнев Пленумда айткан куучынындагы јакаруларды бүдүрери јанынан областной партийный организациянын задачалары» деп адалган.

Областьтын партийный организациялары партиянын XXV съездинин, КПСС-тин Төс Комитединин онын кийнинде өткөн Пленумдарынын, XXX областной партийный конференциянын јөптөрин жүрүмде бүдүрип, бойларынын бастыра практический ижин албыхозяйственный пландарды бүдүрери, албаты-калыктын јадын-жүрүмин јарандыраары, оморды коммунистический күүн-тапту эдип үредип тазыктыраары јанынан политический, төзөмөл-хозяйственный иштин кемин бийиктедерине ууландырдылар.

Областьтын промышленнозы үч жылдын производственный планын бүдүрген, планга үзеери бир миллион салковойго шыдар продукция эдип чыгарган. Үч жылдын туркунына промышленный производствонын кемин 13,6, иштин арбыны 16,6 процентке бийиктеди.

Областын албаты хозайствозын өскүрерине үч жылдын туркунына 115 миллион салковой акча чыгымдалган, подрядный иштердин кеми 25 процентке көптөди, строительстводо иштин арбыны 16 процентке бийиктеди. Үч жылдын туркунына улус журтайтан туралар көп тудулды, ол туралардын ичинин текши кеми 128 мун квадратный метр. 10 школ тудулган, ол школдордо 2376 бала үренер. 1820 кижии отурар јерлү клубтар ла культуранын туралары, балдардын садтары ла яслялары тудулган. Он мун уй, јүс одус мун кой турар кажаандар тудулды. Автомашиналарла кош ло пассажирлер тартары 25 процентке көптөгөн. Областын јериле 250 км государственный электролиния өткүрилген.

Өткөн үч жылдын туркунына албаты-јонды бытовой јеткилдеери — 28, коммунальный јеткилдеери — 60 процентке бийиктеди. Улустын јадын-јүрүминин материальный аргалары бийиктеп јат, олардын иштеп алган акча-јалы көдүрилет, пенсиялар бийиктеди, колхозчылардын ижи учун төлөөри база көптөди.

Государственный ла кооперативный саду, 1975 жылга көрө, 18 миллион салковойго көптөгөн.

Областын партийный организациязы јурт хозайствоны өскүрерине јаан ајару эдип јат. Текши эдилген јуртхозайствонный продукциянын кеми, тогузынчы беш-јылдыкка көрө, 16 процентке көптөди, койдын түгин кайчылаары, эчкинин ноокызын тараары, аннын мүүзин государство садары јанынан үчјылдык план ажыра бүтти.

Бу бешјылдыктын үч айынын туркунына јурт хозайствоны өскүрерине чыгымдалган акча, сегизинчи беш-јылдыкта чыгымдалганынан, 10 миллион салковойго көп. Областын хозайстволоры јуртхозайствонный техниканы бу өткөн үч жылдын туркунына, мынын алдында өткөн үч жылга көрө, эки катап көп алган. Колхозтордын ла совхозтордын төс производственный фондторы 40 процентке өсти, иштин арбыны 8,5 процентке бийиктеди. Областыа мелиоративный иштерге јылдын ла төрт миллион салковой акча чыгымдалат, 5600 гектар јер кургадылган ла сугарылган. Кыралар 3700 гектарга элбеди.

Уйлардын тоозы — 14, койлордын ла эчкилердин тоозы 30 мун тынга көптөгөн. Малдын продуктивнозы бийиктеген, јер ижинин культуразы јаранган.

Бастыра бу једимдер областтын партийный организациязы јаан иш өткүрип турганынын шылтуунда болды деп, областной партийный конференциянын јөбинде айдылды. Областын партийный организациязы баштамы партийный организацияларды, партийный комитеттерди, организационно-политический ишти тыгыдарына, партийный јүрүмнин ленинский нормаларын ла ээжилерин бүдүрерине, партиянын ичбойындагы демократиязын, критиканы ла самокритиканы тыгыдарына јаан ајару эткен. Баштамы партийный организациялардын эрчими бийиктеген. Башкараачы ишчилерди үредип белетеери, ишке тазыктылары јанынан јаан иш өтти.

Баштамы партийный организациялар албаты-јоннын ортодо идеологический иш өткүрерине, ишке коммунистический күүн-тапту, јүрүмде јакшы кылык-јанду эдип тазыктыларына ајаруны тыгыттылар.

Социалистический мөрөй элбеде, политический ле экономический үредү, идеологический активле иштеери јаранды. Школдордын, училищелердин, техникумдардын, пединституттын ижи јаранды.

Школдордын, культуранын учреждениелеринин, больницалардын материальный аргалары тыгыды. Литература, искусство, ишкүчиле јаткандардын художественный тапкыры јаан өзүмнин јолында.

Быјылгы јылдын баштапкы январьдан ала Қош-Агаш аймакта «Чуйские зори», Шебалин аймакта «Сельская новь» газеттер чыгары башталды.

Конференция оныла коштой партийный организациялардын јүрүминде бир кезек једикпестер барын темдектейле, областын партийный организациязынын алдында турган јаан учурлу социально-экономический, культурный ла партийно-политический задачаларлы тургускан.

Промышленностьто, строителъстводо, транспортто, связъта, садуда ла бытовой јеткилдееринде производство эрчимдү болорын јеткилдеер эдип турган продукциянын чындыйын јарандылар, иштин арбынын бийиктедер керек. Андый амадула предприятиелерди план аайынча јангырта јепсеер, јангы технология тузаланар, механизацияны элбеде таркадар керек.

КПСС-тин Төс Комитединин ноябрь айдагы (1978 ј.) Пленумы кажы ла предприятие, цех, участок, бригада

производственный фондторды толо тузаланганы, ишти чике төзөгөни ажыра 1979 жылдын ла бешжылдыктын пландарын бүдүрер учурлу деп некеген.

Предприятиелердин төс фондторын чике тузаланар, иштенер ой жылыярын астадар, транспорттын ла строительствонунг предприятиелеринде жаңы машиналар ла механизмдер тузаланганы ажыра колло бүдүрер иштерди астадар, социалистический мөрөйди жарандыар, иштинг ле пландайтан дисциплинаны тыгыдар керек.

Партийный организациялар хозяйственный органдар производительный ийделерди тыгыда өскүретен сурактарга жаан аяру эдер, акчаны ла материальный средстволорды бүдетен объекттерге ууландыарын кичеер учурлу. Строительстводо объекттер пландалган ойдө бүдүп турарын жеткилдеер, строительный иштердинг чындыгын жарандыар керек.

Онынчы бешжылдыктын арткан эки жылында текши кемиле 90 мунг кв. метр туралар тудар, 1100 үренчик үренер школдор, культуранынг учреждениелерин, больницалар, коммунальный ла бытовой жеткилдеер предприятиялер тудуп бүдүрери пландалган. Колхозтордо ло совхозтордо строительство тыгыыр, уйларга, койлорго ло эчкилерге жаңы кажаандар тудулар.

1979—1980 жылдарда областта магистральный электролиниялар өткүрер иш божоор. Государствонунг энергосистемазына Ондой, Кан-Оозы, Көксуу-Оозы, Улаган аймактардынг хозяйстволорын колбоорын баштаар. Кадында ГЭС тудулар. Ончо аймактарда автоматический телефон өткүрилер, өндү ле эки программалу телеберилтелер көрөр иш оног ары өдөр.

Үрелип калган жолдорды жазаар ишти элбедер. Садуны жарандыарына ууландыра жаан программа тургузылган. Анчадала жоруктап садыжарына, столовыйлардынг ижин жарандыарына, садунынг, бытовой жеткилдеерининг, коммунальный хозяйствонунг материально-технический базазын тыгыдарына жаан аяру эдер керек.

Арткан эки жылдын туркунына КПСС-тинг Төс Комитедининг июльский ле ноябрьский (1978 ж.) Пленумдарынынг, партиянынг XXV съездининг жөптөри аайынча журт хозяйстводо колхозтор ло совхозтор ортоктошканы ажыра специализация ла концентрация эдерин тыгыдар керек. Колхозтордынг ла совхозтордынг бойлорында специализацияны тыгыдар, саар уйлардынг тыгыда меха-

низировать эдилген фермаларын төзөөр, анайда ок бо-
зулар, торбоктор, этке барар уйлар, жылкылар, койлор
семиртерин төзөөр керек.

Областын ишкүчиле јаткандарынын алдында мал
өскүрер иште јаан задачалар туруп јат. Малдын тоо-
зын көптөдөр, продуктивностын бийиктедер керек. Кой-
лорды кышкыда ла эрте јаста төрөдөрин төзөйлө, бы-
јылгы жылдын кураандарын ол ок јыл этке табыштыр-
гадый эдип чыдатканы экономический тын тузалу бо-
лор. Уүрде төрөйтөн уйлардын тоозы 41 процент, кой-
лордын — 65 процент болор задача тургузылды.

Мал өскүреринде селекционно-племенной, зоотехни-
ческий ишти тыгыдар, ончо хозяйстволордо малдын
угын јарандыар, искусственный үренделтер ишти ты-
гыдар керек.

Јаан ајаруны кой өскүрер ишке ууландыар. Мында
фермалардын санитарный ајалгазын ла ветеринарный
јеткилдеерин јарандыар, койлор короорын астадар, ка-
жы ла јүс эне койдон көп кураандар алып турарын јет-
килдеер керек.

Государството этке табыштыратан малдын бескези
бийик, эди семис болорын јеткилдеер. Койлордон көп
түк кайчылаарын, эчкилерден арбынду ноокы тараарын,
анган бескези көп мүүс кезип аларын јеткилдеер.

Мал өскүреринде задачаларды јенүлү бүдүрери азы-
ралды белетеп алганынан камаандузы јарт. Ол јанынан
областыта кыраларда ла өлөң чабатан јерлерде түжүм-
ди бийиктедер, јер ижинин культуразын бийиктедер.
Малга ток азыралдар белетеерине јаан ајару болор
учурлу.

Јурт хозяйстводо иштерди: малга азырал белетее-
рин, уй саарын, өскө дө уур иштерди механизировать
эдерине партийный организациялардын тын ајарузы ке-
ректү болор.

Государство јурт хозяйстводо, анчадала мал өскү-
реринде, уур иштерди механизировать эдерине көп ак-
ча чыгымдап јат, промышленность жүзүн-башка меха-
низмдер, јазалдар, машиналар эдип чыгарарын там ла
көптөдип туру. Эмди ол техниканы Ставропольский
крайда Ипатовский районнын механизаторларынын че-
немели аайынча чике тузаланар задачаны Туулу Ал-
тайдын колхозторы ла совхозторы јенүлү бүдүреринде
аланзу јок.

Колхозтордын ла совхозтордын экономиказын тыгы-
дарына, оlorды специалисттерле, башкараачы ишчи-
лерле јеткилдеерине база јаан кичеемел керектү.

Бистин областьтын колхозторында ла совхозторын-
да парторганизациялардын, коммунисттердин, агитатор-
лордын алдында турган задача — общественный малды
кыштан јакшы чыгарары. Удабас койлор төрөп баш-
таар. Кажы ла кураанды коротпой, чыдадып алары —
кажы ла малчынын кичеемелинде болзын. Агитатор-
дын, политинформатордын бүгүнгги ижи фермаларда,
кышкы турлуларда өдөр, малчыларды СССР-дин Вер-
ховный Советине 4 мартта өдөтөн выборлорын иште
јакшы једимдерле уткыырына ууландыртар учурлу.

**22 ДЕКАБРЬДА 1978 ЖЫЛДА ХХХІ ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНЫЙ
КОНФЕРЕНЦИЯ ӨТКӨН. ОЛ КОНФЕРЕНЦИЯДА ТУРУШКАН
БИР КАНЧА НӨКӨРЛӨРДИН КУУЧЫНДАРЫ БЛОКНОТТЫН
БУ НОМЕРИНДЕ ЖАРЛАЛАТ.**

**А. К. САКАШЕВ,
КПСС-тин Ондойдогы
райкомынын качызы**

Бис, идеологический ишчилер, улусла иштеерине Леонид Ильич Брежневтин бичиктеринен үренип жадыбыс. Онын «Кичинек јер», «Орныктыру», «Јаңы јер» деп бичиктери бисти иштеерине үреткилейт. Аймакта ол бичиктерди үренери јанынан элбек иш өткүрилип јат. Културанын бастыра учреждениелеринде выставкалар тözөлгөн.

Нөкөр Л. И. Брежневтин биографиязы алтай тилле кепке базылып, ак-јарыкка чыкканы сүрекей сүүнчилү. Партиянын обкомынын бюросы «Кичинек јер», «Орныктыру», «Јаңы јер» деп бичиктерди алтай тилге көчүрери керегинде јөп јаратканы база јаан учурлу.

КПСС-тин XXV съездинин, партиянын Төс Комитединин онын кийнинде өткөн Пленумдарынын јөптөриле башкарынып, партиянын Ондойдогы райкомы ишкүчиле јаткандардын ортодо идейно-тазыктырулу ишти өткүреринде партийный, советский, профсоюзный, комсомольский ле өскө дө общественный организациялардын ижин бирлик ууламјылу тözөөрине амадап, идеологический иштин узак өйлөргө темдектелген комплексный планын тургускан.

Идейно-тазыктырулу иштин сурактары партийный јуундарда улам сайын көрүлет, улусты тазыктыраына ууландырылган бастыра иштер бой-бойларыла јуук колбулу өткүрилет.

Бис идеологический ишти албатыхозяйственный пландарды ла молјуларды бүдүрериле колбулу иштерди бүдүрип турган кажы ла коллективте, кажы ла кижиле өткүрерине кичеенип жадыбыс.

Идейно-тазыктырулу ишле колбулу улусты үредерине јаан ајару эдилет. Жылдын ла сайын крайдагы ла областьтагы курстарда јүстер тоолу пропагандисттер, бастыра отрасльдардын специалисттери, албаты-үредүзинин, културанын, медицинанын ла өскө дө бөлүктердин ишчилери үренгилеп турулар.

Аймакта кадрларды хозяйстволордын једимдерине јомөнип үредеринин системазы төзөлгөн. Темдектезе, политинформаторлордын ла агитаторлордын үредүзи Күпчегендеги совхозто, медицинанын ишчилеринин — Ондойдо, культуранын ишчилеринин — Кенгидеги совхозто өткүрилген. Онойдо ок бис баштамы партийный организациялардын качыларынын идеологический иш аайынча заместительдерин үредерине јаан ајару эдип јадыбыс. Је андый да болзо, бу иште једикпестер эмди де ас эмес.

Идеологический иштин материальный төзөлгөзин тынгыдары јанынан иш ујан өдүп турганын темдектебеске болбос. Политический үредүнин кабинеттерин керектү оборудованиеле, технический средстволорло јеткилдеери ујан төзөлгөн. Областька бу керекке тузаланарына берилип турган фонд сүрекей ас, онызы аймактарга јетпей де јат.

Ишкүчиле јаткандарды коммунистический күүн-тап-ту улус эдип тазыктыларында культуранын учреждение-леринин учуры сүрекей јаан, је олардын эмдиги материально-технический төзөлгөзи сүрекей јабыс кеминде. Јурттагы Культуранын јакшынак туразында идеологический иш өткүрерине керектү кандый да технический средство јок болуп турганына јөпсинерге болбос. Бис облисполкомнын культура аайынча управлениезин культуранын јурттардагы тураларын керектү технический средстволорло јеткилдеерин түргендетсин ле јарандырзын деп сурап турубис.

Үренчиктерди үредерин ле ишке тазыктыларын јарандылары јанынан партиянын ла башкарунын јөптөр-ин бүдүрип тура, аймактын партийный организация-лары элбек иштер өткүргендер. Онын шылтузында јыл-дын ла сайын орто школдорды божоткондордын 70—75 проценти аймактын јурт хозяйствозында иштеерине артып туру. Көп үренчиктер орто школы божотконы керегинде аттестатла кожо автомобильдин эмезе трактордын водителинин удостоверениезин алып турулар.

Аймакта комсомолецтерден ле јашөскүримнен тө-зөлгөн јаантайын эмезе кезик өйгө иштеер бригадалар төзөөри элбеп туру.

Андай да болзо, јашөскүримди ишке тазыктылары јанынан өткүрилип турган иштер партиянын райкомын болорзындырбай туру. Бис школдордын ла үренчиктер-

дин производственный бригадаларынын материално-технический төзөлгөзин тыгыдары жанынан иш өткүрүп жадыбыс. Же онызы ас. Бистин хозяйственный органдарыс, чокумдап айтса, облисполкомнын журт хозяйство аайынча управлениези үрөнчиктерди ишке тазыктыра-рын бойынын каруулу кереги деп көргөн болзо, үрөнчиктердин иштейтен ле амырайтан лагерьлерин тударына акчаны бойынын өйинде ле жеткилинче берген болзо, сүрекей тузалу болор эди.

Эл-жон ортодо таркаган эски жанжыгуларды жоголторы ла оlorдын ордына жагы жанжыгулар таркадары жанынан аймакта бир кезек иштер өткүрилип жат. Же бу жанынан биске агылу болушты история, тил ле литература аайынча научный шинжү өткүрер Горно-Алтайский институт, культуранын областыагы управлениези ле албатынын творчествозынын туразы жетирген болзо, өткүрилип турган иштер эмдигизинен көп жедимдерлү болор эди.

Ж. Т. ТОЕДОВ

**КПСС-тин XXI съездинин
адыла адалган колхозтын
койчызы, Социалистический
Иштин Геройы**

Өткөн үч жылдын туркунына журттын материално-технический төзөлгөзи тыгыды. Кажы ла колхозтын, совхозтын анчадала калганчы он үч жылдагы социально-экономический өзүми ленинский аграрный политика-нын чындыгын керелейт.

Жакшынак кубулталар бистин де колхозто бар. Онын технико-энергетический ийде-күчи көп катап тыгыды. Эмди бис бойыстын жалаңдарысты сугарып, оlorго удобрение чачып турубис. Журтка керектү профессиялу кадрларды, анчадала механизаторлорды белетеерине жаан аяру эдедис.

Колхозчылардын ишялы билдире бийиктеди. Колхозчылардын жеңил жорукту автомобиль садып алары ла жагы туралар тудары солун эмес боло берди. Өткөн он жылда колхозчылар бойына төрт кыпту 57 тура тудуп алгандар. Эмди улуста жеңил жорукту 20 автомобиль ле 18 мотоцикл бар.

Партийный организациянын ла колхозтын правлениезинин башкарганыла колхозчылар беш жылдыктын үч жылынын жакылтазын жегүлү бүдүргендер.

Планга үзеери государственного 1170 центнер эт ле 141 центнер түк сатканыс. Бу жаан једимде бистинг колхозчыларыстын эрчимдү ижи бар. 22 койчынын он алтызы кураан алар планын жегүлү бүдүрген. 18 койчы, үч малчы ла төрт уй кабыраачы колында турган малдан чыгым этпей турулар. Бистинг ферманын иштеги көргүзүлери јакшы. Ферманын озочыл койчыларынын тоозына коммунисттер Шалдуrow Иван, Юкубагин Трофим, Матина Кара кирип турулар.

Өткөн үч жылдын туркунына меге ижемјилентен койдон бир де чыгым болбоды. Онызы планга үзеери 917 кураан алар ла 1030 килограмм түк кайчылаар арга берди.

Быыл кажы ла 100 эне койдон 130 курааннан телчиткем. Кажы ла койдон кайчылаган түктинге кем 2680 граммга јетти. Анайда мен төрт жылдын жакылтазын ойинен озо бүдүрип, эмди онынчы беш жылдыктын калганчы жылынын чодына иштеп турум.

Бистинг колхозтын ишчилери бойында бар једикпестерди качан да јажырбаган, јажырбай да јат. Тургуза өйдө колхозтын правлениези мелиоративный иштерге ајару эдип јат. Је керектү техника једишпей туру. Мелиорациянын облысполкомдогы производственный управлениезинин болужарга јөпсингенинен бери эки жыл өтті.

Экинчизинде, бисте јаңы строительство элбеп туру. Је строительный материалдар једишпей јат. Үзеери бистеги јолдордын ајалгазы коомой. Биске јолдын проегин тургузарына ла оны јазаарына болуш керек. Темдектелген једикпестерди өрө турган партийный ла советский органдар ајаруга алып, биске болужын јетирзин деп сурап турум.

Эмди мен, бастыра совет албатычылап, бойыма молју алып турум: 1979 јылда кажы ла 100 койдон 120 кураан, кажы ла койдон 2600 грамм түк аларым. Үүрди бир де чыгым јок кичеерим. Онынчы беш жылдыктын жакылтазын 1979 јылда бүдүрерим.

Бойынын ойинде Владимир Ильич Ленин электрического жаан ајару эткен эди. Је бүгүн бистинг турлуда электроот јок болгонын жаан тутак деп бодоп турум. Мен

бодозом, кой төрөдөр кампанияда кажы ла турлуда электроот беретен моторлор тургузар керек.

Партиянын областной комитетинин отчетный ыйдө өткүрген ижин кеминде деп шүүлте эдип турум.

А. И. ЯЗАРОВА,
Улагандагы совхозтын
койчызы

Мен бистин төрөл Коммунистический партиябыстын XXV съездинин ижинде турушкам. Анда партиянын ла башкарунын ишчилеринин куучындарын уккам.

Ол тушта партиянын крайкомынын баштапкы качызы болгон А. В. Георгиев съездтин делегаттарын «Алтайский крайдын коммунисттери партиянын XXV съездинин тургускан задачаларын бүдүрер» деп ижемжилеген болгон.

Онон бери үч жыл өтти. Совет албаты съездтин жөптөрүн жүрүмде бүдүрип тура, иштин жакшынак једимдерине једип алды.

Улаган аймактын ишкүчиле јаткандары бойынын социалистический молјуларын база јенүлү бүдүрип турулар. Аймак государственного ноокы садарынын үчјылдык планын 129 процентке, түктийин 107 процентке бүдүрди. Промышленный предприятиялердин коллективтери продукцияны садуга аткараарынын јакылтазын 102 процентке бүдүрдилер.

Мен бойым мал ижине 1958 јылда келгем. Улагандагы совхозто јирмезинчи јыл иштеп јадым. Койчынын ижи меге јарайт. Мен малды сүүп, оморды бойынын ыйинде азырап, сугарып ла эмдеп јадым. Койчынын ижи кажы ла кижиден көп билгир, ченемел некеп јат. А ченемел канча-канча јылдардын туркунына јуулатан неме.

Өткөн үч јылда 938 килограмм (план 748 килограмм) ноокы тарап алгам. Кажы ла 100 эчкиден 85 уулактан торныктыргам. Быјылгы да көргүзүлерим бийик болды. Эмди малды кыштан чыгым јок чыгарар задача туруп јат.

Мен ле совхозтын өскө дө койчылары бу ишти јарт ондоп турубыс. Совхозтын парткомы ла башкараачы ишчилери кышты малдан чыгым јок өткүрерине јаан ајару эдип турулар. Турлулар бойынын ыйинде ремонттолгондор. Оморго азырал ла тус тартылган.

Быјыл совхозтын парткомы коммунисттердин ле партийный эместердин малчылар ортодо өткүрүп турган ижин жарандыраарына болуп, кажы ла турлуда партийный, партийно-комсомольский группалар төзөгөн. Мен үчинчи жыл партгруппорг болуп турум.

Калганчы өйдө бис КПСС-тин Төс Комитединин июльский ле ноябрьский Пленумдарынын жөбиле, партиянын Төс Комитединин журт хозяйствонун ишчилерине эткен кычырузыла, совхозтын 1979 жылга алган социалистический молжуларыла таныжып турубис.

Бис «Советский Алтай» совхозтын ишчилеринин аймактын журт хозяйствонун ишчилерине эткен кычырузыла таныжып, бойыска бийик молжулар алдыс. Келер жылда кажы ла 100 эне-малдан 85 кураан эмезе уулак аларыс. Кажы ла эчкиден 450 грамм ноокы тарап, кажы ла койдон 2,4 килограмм түккайчылап аларыс. Малды кыштан 99 процентке корып аларыс деп молжонгонубис.

Бистин ижисте буудактар да туштайт. Азырал белетеери текши механизировать эдилбеген. Белетелген азырал ас. Жаңы жерлерди тузаланарына ас ажару эдилет.

Мал ижинин специалисттери једикпестү иштеп турулар. Малдын продуктивносты жабыс. Бастыра малды эрте јаскыда төрөдөрине көчүрери төзөлгөлөк.

Көп турлуларда суу јок. Мал суу ичердин ордына кар јип јат. Јылу кажаандар ас. Олордо до печке јок.

Совхозтын башкараачылары айдылган једикпестерди јоголтотон болзо, бис 1979 жылга алган социалистический молжуларысты ла КПСС-тин XXV съездинин јөптөрүн јүрүмде јенүлү бүдүрер эдибис. Анайда Алтайский краевой партийный организациянын делегациязынын КПСС-тин XXV съездинде берген сөзин јүрүмде бүдүрерис.

Э. М. ПАЛКИН,
РСФСР-дин бичиичилеринин
Союзынын Туулу Алтайдагы
бөлүгинин каруулу качызы

Атту-чуулу коммунисттин ле орооннын башкараачызынын нөкөр Л. И. Брежневтин јүрүми «Кичинек јер», «Орныктыру», «Јаңы јер» деп бичиктерден јарт көрүнөт. Бис олордон онын творческий ижиле, качан да тү-

генбес ийде-күчти кайдан алып турганыла таныжадыс. Ол тегин ле кижн ошкош то болзо, атту-чуулу ла государственнй кижн. Ол улу албатынын улу уулы.

Бу жуукта КПСС-тин Төс Комитединин Генеральнй качызы ла государствонын башчызы Л. И. Брежнев керегинде «Л. И. Брежнев. Кыска биографический очерктер» деп бичик алтай тилле кепке базылды. Художественнй ле документальнй литературада Л. И. Брежневтин бичиктери бийик бааланып турулар. Онызы — бичиичиге жаркынду темдек.

Бичиичи бүгүнгн күн керегинде бичизе, онын творчествозы өзөри текши јарт. Бичиичинин жүрүмле турушканынан онын творчествозы камаанду. Бүгүнгн поэттин ле прозаиктин, драматургтын ла критиктин түрген өзүми бойынын ороонынын керектериле колбулу. Творческий ишчини областытагы өлөнг белетеери, турлудагы койчынын јадын-јүрүми ле мөштин уур-күч сурактары јайым артырбай јат.

Кажы ла өткөн јыл Төрөлистин магын көптөдип, онын ийде-күчин тыгыдып туру. Бистин жүрүмис јаранып турганы идеологический ишчилерге эрчимдү ле каруулу иштеер ајалга төзөйт. Бүгүнгн бичиичинин ајарузында бастыра телекей ле кажы ла кижн.

Быјыл Туулу Алтайдын бичиичилеринин организациязы төзөлгөнинен бери 20 јыл өтти. Бу өйдө алтай литература јаан алтам этти. Бистин литературоведтерис ле критиктерис 20 јылдын туркунына өткөн јолды терен шиндеп турулар. Онызы бистин литературабыстын өзүмине, јаан ла јиит үйенин бичиичилерине тузалу.

Өткөн үч јылда Туулу Алтайдын бичиичилеринин 52 бичиги 800 мун экземплярга јуук тиражла кепке базылган. Олор алтай ла орус тилдерле чыкты. Барнаулда, Новосибирскте, Москвада бистин бичиичилеристин үлгерлеринин ле куучындарынын 17 јуунтызы, повестьтери ле романдары кепке базылдылар.

Быјыл Горно-Алтайскта, Барнаулда ла Москвада Туулу Алтайдын поэттеринин, прозаиктеринин ле критиктеринин 16 бичиги алтай ла орус тилдерле чыкты. «Алтайдын чолмоны» ла «Звезда Алтая» газеттердин страницаларында бистин авторларыстын көп үлгерлери, очерктери, куучындары ла статьялары јарлалдылар. Олорды эл-јон радио до ажыра уккан.

Бистин поэттерис ле бичиичилерис школдорго, техни-

кумдарга, училищелерге барып литературный туштажулар өткүрүп, куучын айткандар. Областын ишкүчиле жаткандарыла, жииттерле көп туштажу өткүредис. Олор партиянын обкомынын агитпоездинин ижинде туружып, бастыра аймактарла жоруктагандар. Анда бичиичилер 330-тан ажыра куучын айткандар.

Бичиичилердин карындаштык республикалардын литераторларыла тургускан литературный ла творческий колбулары жылдан жылга тынып туру. Быыл июнь айда бир канча бичиичилер Украинага барып, Алтайский крайдын литературазынын күндерин өткүреринде турушкандар. Айылчылар Киевский ле Львовский областтарда болгондор.

Июль айда Туулу Алтайдын бичиичилери Түштүк Сибирдин, Ыраак Күнчыгыштын ла Түндүкте Обьты жакалай жаткан литераторлордын Абаканда өткөн конференциясында турушкандар. Келер жылда андый конференция бистин городто өдөр.

Бистин ижисте жииттер көп туружат. Алтай ла орус тилдерле бичип тургандардын тоозы алтаннан ажа берди. «Алтын Көл» деп жуунтыда бичиирин жаңы баштап тургандардын куучындары, үлгерлери, статьялары ла очерктери жарлалган. Бу жуунты жылына эки катап чыгат. Оны альманах эдип, улус ого бичидерин төзөөр шүүлте бар.

Андай да болзо, кезик учуралда ас иштеп жадыс. Бистин областыта башка-башка укту албаты журтап жат. Албатынын нажылыгын керелеген памятник ачар арга бар. Ол бүгүңги де, эртенги де күңге тузалу болор эди.

Областын бастыра творческий ишчилеринин, литературанын ла искусствонун ишчилеринин алдында КПСС-тин XXV съездинин жөптөрүн жүрүмде бүдүретен жаан задачалар туруп жат. Литературанын ла искусствонун ишчилери областной партийный организацияга баштадып, жаңы творческий једимдерге једеринде алаңзу јок.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНЫЙ НАЈЫЛЫКТЫН КЛУБЫНЫН ИЖИ

«СССР-дин гражданининин интернациональный мол-јузы — өскө ороондордын албатыларыла најылык кол-буларды ла өмөлөжөрин элбедерине ле бастыратекши амыр-энчүни тыгыдарына јөмөлтө эдери» деп, СССР-дин Конституциязынын 69 статьясында айдылган. Кажы ла советский кижиге ол интернациональный молјузын бий-ик кеминде ле ак-чек бүдүрерине тазыктылары јанынан јаан ишти школ бүдүрер учурлу. Советский школдын алдында балдарды патриотизмге ле интернационализмге тазыктыратан, оорды политический билгир, общественный керектерде эрчимдү эдип үредип тазыктыратан задачалар туруп јат. Советский школо балдарды јакшы кылык-јанду эдип үредип тазыктылары коммунизмди бүдүрөөчинин моральный кодекси аайынча өдүп јат.

Областной национальный школо үренчиктерди интернациональный күүн-тапту эдип тазыктылар иш урок-тордо анайда ок урок јок то өйдө өдүп туру. Андый амадула школо жүзүн-башка кружоктор, Лениннин залы, клубтар иштеп јат. «Чанкыр Алтай», «Глобус», «Патриот» деп адалган клубтардын, интернациональный најылыктын клубынын ижи балдардын жүзүн-башка неме-лерди билип аларына јилбиркеерин тыгыдат, жүрүмде чокум амадулу болорына темиктирет.

Интернациональный најылыктын клубында президент тудулат, онын активи бар. Клубтын члендеринде 5—10 класстардын үренчиктери, пионерлер, комсомолдор. Уч секция иштеп јат. Письмолор алыжатан секция өскө городтордо ло республикаларда интернациональный најылыктын клубтарыла письмоложот. Бу ишти 5—6 класстардын үренчиктери эдерге эптү. Үредүлү кажы ла јыл башталарда, письмо бичиирине оорды үредип јадыс.

Экинчи секция жүзүн-башка альбомдор, выставкалар јазайтан, текши школо интернациональный иш белетеп өткүретен секция. Учинчи — лекторлордын секциязына

көп нургуны 9—10 класстардын үренчиктери кирип јат. Олор клубтын текши планы аайынча лекциялар, докладтар белетеп јадылар. Ол лекцияларды клубтын јуундарында, класстар сайын кычыргылайт. Анайда ок интернациональный најылыктын сурактары аайынча докладтар эдип, беседалар өткүрип турадылар.

Темдектезе, бу өдүп јаткан үредүлү јылда тогузынчы «б» класстын үренчиги Мандина Света алтынчы «б» класста «Корваланнын јүреги» деп беседа өткүрген. Ол беседада Света балдарга Чилидеги керектерди, амыр-энчү учун, бойынын ороонынын јайымы учун атту-чуулу тартыжаачы Луис Корвалан керегинде, Чилинин патриотторынын тартыжузын бастыра телекей јөмөп турганы керегинде сүреен јилбүлү айдып берген.

Клубтын пресс-центри газеттер ле бюллетеньдер чыгарып јат. Радиоцентр дезе школдын радиозы ажыра берилтелер белетейт.

Клубта өдүп турган иш аңылу журналда бичилет. Клуб бойынын бастыра ижин пионерлердин дружиназынын Соведиле, школдогы комсомолдын комитедиле колбулу өткүрип јат. Дружинанын совединде ле пионерлердин отрядтарында «амыр-энчү ле бирлик боло-рынын» маршруды учун карулу балдар, комсомолдын комитединде ле класстардагы комсомольский организацияларда идейно-политический иш башкарып турган улус интернациональный најылыктын клубына кирип јадылар.

Анайда бу јуукта клуб комсомолдын школдогы комитедиле кожо комсомолдын XVIII съездинин делегадыла, јашөскүримнин ле студенттердин Кубада өткөн XI Бастырателекейлик фестивальдын делегадыла, ВЛКСМ-нын обкомынын баштапкы качызыла У. А. Альпимовло туштажу өткүрдилер. Бу туштажу сүреен јилбүлү өткөн.

Пионерлердин дружиназынын Соведиле кожо клуб былтыр јайгыда Болгарияга барып келген үредүчилерле туштажу өткүрген.

Балдарды патриотический ле интернациональный тазыктыларына ууланган элбек иш СССР-дин Јаңы Конституциязынын проегин шүүшкен ле јарадып јөптөгөн өйдө өтти. СССР-дин албатыларынын ла капиталдын ороондорында улустын јүрүмин, бистинг ороондо кижинин праволорын ла капиталистический госуларстволор-

до ишкүчиле јаткандарда праволор јок болгонын тўн- дештиргени бойынын Төрөли, коммунистический партия, албаты учун оморкоорын тынгыткан.

Клуб «Демократия бисте ле олардо» деп сурак аайын- ча ачык јуун өткүрген. Јуунда куучын айткан балдар эг- тын өзүмдү капиталистический ороондордо кижинин праволоры бузулып турганын чокум темдектерле көргүс- тилер. Былтыр сентябрь айда школдо нейтронный бом- баны јаратпазына учурлалган митинг өткөн. Митингте алты кижи куучын айдала, ал-камык улусты кырып өл- түретен јангы бомбанын јеткерин, США-нын башкарту- зы андый бомбаны эдерге белетенип турганын куучын- дадылар. Митинг нейтронный бомбаны јаратпаган резо- люция јөптөйлө, ол ок күн амыр-энчүни корулаар Со- ветский комитетке ийе берген.

Бистинг школдо «Јаантайын күн тийип тургай!» деген фестиваль јаан байрам болуп өтти. Ол фестиваль 1977 јылда јайгыда «Јаантайын күн тийип тургай!» деп темала өткөн балдардын Телекейлик фестивалиле та- ныштырар амадула өтти. Ол иш сүреен јилбүлү өткөн. Ого национальный школдын үренчиктери Артекте өткөн Телекейлик фестивальда «турушкан» балдарды кычыр- гандар. Школдын кееркеде јазалган залына США-нын, Франциянын, ГДР-дин, Кубанын, Чилинин «делегация- лары» кирдилер. Айылчылар английский, французский, немецкий тилдерле бойлорынын ороондоры, фестиваль керегинде, башка-башка ороондордо балдардын најылы- гы керегинде куучындадылар. Көчүрөөчи «тилмештер» олардын сөстөрин залда јык толтыра балдарга «көчү- рип» турадылар. Онон бастыра үредүчилер, балдар ла айылчылар фестивальга анылап бичилген «најылардын кожонын» үренип алала, кожондодылар. Фестивальда турушкандар ак-чек сагышту ончо улуска кычыру этти- лер. Учында јаан концерт болды. Концертте школдын эг артык кожончылары, бийечилери турушкан. Фестиваль «Јаантайын күн тийип тургай!» деген кожонло божоды. Кожонды залда јуулган бастыра улус английский, французский, немецкий, алтай ла орус тилдерле кожон- догон.

Бу текши школдын ижин крайда пионерлердин ту- раларынын директорлоры кайкап јараттылар. Фестиваль чындап та бийик көдүринде, байрам-јыргалду айалгада өткөн.

Фестивальды анайда јакшы өткүрерине тын белетениш болгонын темдектеер керек. Кажы ла класс чокум јакылталу болгон. Мөрөй тыныган. Бежинчи класстын балдары жүзүн-башка флажоктор чүмдеп јазадылар. Сегизинчи класстын үренчиктери фестивальдын сүреен јаан кеп-сүрин (эмблемазын) јураган. Онынчы класстын үренчиктери үренеле кожондойтон кожондорды таркаттылар. Тогузынчы класстар айылчыларга столдор, отургуштар белетеген. Јетинчи класстар фестиваль башталардан озо залды, коридорды јундылар. Кажы ла делегация бойынын ороонынын маанызын, гербин тудунып келген. Кажы ла класс бойынын стенгазедин чыгарган. Кажы ла кижии кожонгын өскө тилдерле кожондоорго үренген. Иш ончо улуска көп болгон. Онын да учун байрам сүреен тын өтти. Ол узак ундылбас.

Фестиваль — интернациональный тазыктырар программанын жүк ле бир ижи. Андый иштер бийик једимдү болоры — иш идейно-политический бийик кеминде өткөнинен камаандузы јарт. Андый иштерде СССР-дин тыш јанындагы политиказын, социализмнин ороондорынын улу јаан једимдерин, телекейде коммунистический ле ишмекчи движениенин, национально-јайымданар тартыжунын сурактарын, амыр-энчү учун тартыжуны јартап айдып берери керектү.

В. А. ЯНДИКОВА,

областной национальный школ-
дын үредүчизи, интернацио-
нальный наҗылыктын клубы-
нын башкараачызы.

БИЧИК — ЈААН ИЙДЕ-КУЧ

Библиотекалардын алдында турган јаан учурлу задачалардын бирүзи КПСС-тин политиказын, XXV съездинин жөптөрүн жадын-жүрүмгө өткүрүп, эл-жонды ак-чек, коммунистический күүн-санаалу эдип тазыктарары болуп јат. Олор јурт хозјайствонун производствозын онон ары јарандыра өскүрери јанынан партиянын тургускан задачаларын бүдүрерге јурт ишчилерге керектү болужын јетирер учурлу.

Лениннин «Бичик — јаан ийде-күч» деп ойгор сөстөрүн бастыра улус билер. Бичик кычырбай турган кижии бойынын билгирин бийиктедип болбос, жүрүмнин јангы некелтелерин јетире ондоп болбос.

Шибедеги јурт библиотека бойынын бичиктериле Талду ла Шибе деп эки јурттын улузын јеткилдеп јат. Бу јурттарда јаткан 708 кижиден библиотеканын кычырачызы болуп, 462 кижии бичиктер алып кычырат. Олор јыл туркунына библиотекага 5084 катап келип, онон 1090 бичик алып кычыргандар. Онон башка, бистинг библиотека 45 койчы иштеп турган 11 турлуны бичиктерле јеткилдеп јат. Ол турлуларга ла өзөктөги стоянкага бичиктерди передвижка јетирип јат. Бу передвижканын заведующийи — общественный иште эрчимдү туружачы Иркитова Тамара. Ол турлуларга кажы ла неделе сайын жүрүп, јыл туркунына койчыларга бичиктерди 48 катап экелген, андагы бастыра 462 кычырачынын тоозында — 27 механизатор, 45 малчы.

Октябрьдын 60-чы јылдыгын ла Ленинский комсомолдын 60-чы јылдыгын уткыырга белетенип турган өйдө библиотека ижин чике төзөп алып, эл-жон ортодо јаан массово-политический иш өткүрген. Бисте анчадала бичиктер пропагандировать эдер иш јакшы төзөлгөн. Библиотекада жүзүн башка бүдүмдү иштер: выставкалар, вечерлер, беседалар, диспуттар, конференциялар өткүрилген. Темдектезе, «Јиит тужыс бисти үлдүлү походторго кычырган» деп тема аайынча јилбүлү вечер

өткөн. «Революциянын солдаттары», «Комсомол — менин јиит тужым» деп темалар аайынча обзор өткүрилген, «СССР-дин албатыларынын улу најылыгы» деп темага альбом, жүзүн-јүүр бюллетеньдер чыгарылган. «1917 жыл — јангы эранын башталганынын јылы» деп тема аайынча бичиктердин выставказы јазалган, ондо тургузылган 76 бичиктен алтан үчүзи кычырылган.

«Јүрүмнин Төс Законы» деп тема аайынча бир канча беседа өткөн. Библиотека бу јартамал иштерди общественный организацияларла, Културанын туразыла, школло, комсомольский организацияла кожо биригип, өмө-јөмөлө өткүрген. Темдектезе, пропагандист Р. Я. Борошевала кожо «Эркиннин урогы» деп занятие-лер өткүргенис. Ол занятиелер божоор бажында угаачыларла Чуйский трактла, партизандардын јуучыл јерлериле походко жүрүп, Туякту јурттагы памятниктин јанына чечектер салганыс. Библиотекада пропагандисттерге ле агитаторлорго керектү бичиктерле, көргүзүлү материалдарла јеткилделген «Пропагандисттин ле агитатордын толугы» бар.

Јашөскүримди јурт јерде иштедерге артыргызар амадулу јартамал иште библиотека база эрчимдү турушкан. Темдектезе, клубта өндү јуруктарла кееркедилген «Профессиянын календари» деп плакат јаантайын чыгат. «Кем болуп иштейтен», «Профессиялар керегинде нени кычырар» деп сурактарла көп јииттер турушкан диспут өткүрилген. «Ишмекчи кижиле деп ададары — күндүлү» деп тема аайынча јуруктарлу плакаттарла кееркедилген выставка көргүзилген. Бу мындыј јаан јартамал иш тегин болбоды, калганчы јылдарда школды божоткондордын тоозынан көп јииттер бойынын јуртында иштеерге артып турганы темдектелет. Былтырла башјыл школды божоткондордын тоозынан 25 кижиле бойынын төрөл совхозында иштеерге арткандар. Тургуза өйдө совхозто комсомольско-молодежный эки бригада иштеп јат, олардын шеф-таскадачылары — Социалистический Иштин Геройы Марчина Тана ла койчы Саданчиков В. К. Олор јииттердин ижин башкарып, малчынын јенил эмес ижи, бойларынын байлык ченемели керегинде чылаазыны јогынан куучындап турадылар.

Библиотека јурт хозяйствонын специалисттерине болушту јаан иш өткүрет. Мында «Специалист јөп бе-

рет», «Озочыл ченемелди — ончо улуска», «Слерге, ча-
бандар» деп темалар аайынча альбом чыгарылган.
Фермада иштеп турган бастыра алты специалист —
библиотеканын кычырачылары. Библиотекарь олардын
кычырган бичиктерин тоого алып, кандый бичиктер кы-
чырганын шиндеп көрөт. Темдектезе, кычырачы вет-
техник Кергилев Н. Т. жыл туркунына библиотекадан
27 бичик алып кычырган, ол тоодо бойынын производ-
ственный ижи жанынан 9 бичик. Журт хозяйстводо иш-
теп тургандардын ортодо озочыл ченемелди таркадар
иш ээжи аайынча өткүрилет. Анайып, кычырачылар
библиотекадан специалисттердин ченемелин таркада-
ры керегинде 384 экземпляр бичик алып кычыргандар.
Библиотеканын журтхозяйствонный билгирлерди пропа-
гандировать эдер ле озочыл ченемел таркадатан ижи
ажындыра шүүжилип көрүлген бирлик план аайынча
өдүп жат.

Библиотеканын ла совхозтын механизаторларынын
ортодогы колбу бек. Библиотекарьлар полевой станга
жаантайын келип, анда жүзүн-башка плакаттар, жуучыл
листоктор чыгарып, социалистический мөрөйдиг ийог-
торын көрөр иште эрчимдү турушкылап туратандар.
Аш жуунадар өйдө дезе, библиотекарьлар механизатор-
лор иштеп турган жерге келип, ого газет-журнал эке-
лип, жүзүн-башка темаларга беседа өткүргендер. Мын-
да «Мен кырачы» деп оос журнал чыгарылган. Онын
баштапкы страницазында салынган «Агротехнический
эп-аргалар ла жерди суактаары керегинде» деп тема
аайынча беседаны механизированный звенонын брига-
дири нөк. Борошев П. Я. өткүрген. Экинчи страница-
зында берилген «Звезда Алтая» ла «Алтайдын чолмо-
ны» деп газеттер аайынча жетирүни библиотекарь эт-
кен. Учунчи страницазында дезе художественный само-
деятельностьтын туружаачыларынын ойындары кере-
гинде информация салынган.

Совхозтын конторазында библиотекарьлар специ-
алисттердин, механизаторлордын ла малчылардын то-
лугын жаап, көргүзүлү материалдарла жеткилдеген.
Культуранын туразынын ишчилериле кожо библиоте-
карьлар Ставропольский крайдагы Ипатовский аймак-
тагы улустын ижинин эп-сүмезин пропагандировать
эдер жаан учурлу иш өткүреринде турушты.

Ипатовский аймактагы улустын ижинин ченемели-

нин эп-аргазыла — механизмдерди технический јанынан јеткилдеер звенолор тӱзӱп, — иштеерде, механизаторлор ашты бойынын ӱйинде ле тӱрген јуунадып алар аргалу болгон.

Библиотекада кычырачылардын ла экономический сурактар аайынча јазалган картотека, база тагынан информация берер картотекалар бар. Библиотека кычырачыларга тагынан 15 справка берген. Мында специалисттер кычыратан бичиктердин списогы тургузылган.

Бисте библиотекалар ортодо бичиктер алыжар иш јакшы тӱзӱлгӱн. Тӱрт кычырачы библиотекалар ортодо бичиктер алыжар абонементле тузаланган, ол тоого јурт хозјайствонун эки специализи кирет.

Айдарда, бойлорынын ижин, эл-јон ортодо массово-политический ишти бийик идейный кеминде ӱткӱрерге элден озо библиотекарьларга бойлорына кӱп бичик кычырып, текши билгирлерин ӱзӱги јогынан бийиктедип турар керек. Партиянын ла башкарунын јӱптӱрин кажы ла кычырачыга јетирерине ууландырылган иштерде эрчимдӱ туружар, кычырачыларына ајарулу болуп, олордын сураган бичиктерин таап берерге јаантайын кичеенер керек. Качан библиотекалар бойынын ижинде общественный организацияларла колбулу болуп, олорло ӱмӱ-јӱмӱлӱ иштезе, јаантайын јаан јенӱлерге јединер аргалу деп, мен шӱӱнип турым.

Л. С. САДАНЧИКОВА,
Шибедегі јурт библиотеكانын
баш библиотекари

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ҮРЕДУНИ ТЫНҢЫДАР

КПСС-тин XXV съездинин жөптөринде ишкүчиле жаткандардын экономический үредүзине жаан аяру эдилген. Партиянын Төс Комитединин жакарузы аайынча съездтин жөптөрүн жүрүмде бүдүрерине ууландыра партияный организацияларда элбек иш өдүп жат. Бистин областта политический ле экономический үредүнин системазында бу өдүп жаткан үредүлү жылда баштап КПСС-тин Төс Комитединин июльский (1978 j.) Пленумынын материалдарын үренген, онон ноябрь айдан ала КПСС-тин тыш жанындагы политиказынын ла эмдиги өйдөги идеологический тартыжунын сурактарын үренген.

Бастыра аймактарда пропагандисттердин семинарлары өткөн. Ол семинарларда партийно-советский башкараачы ишчилер куучын айткандар. Үредү башталар алдында жаңы үредүлү жылга белетенери жанынан жаан төзөмөл иш өткөн.

Баштапкы үредүлерде КПСС-тин июльский (1978 j.) Пленумынын жөптөри аайынча жаан куучын болды. КПСС-тин Төс Комитединин Башкирия керегинде жөбинин некелтелери аайынча журт хозяйстводо керектерди жарандыраарына ууландыра көп шүүлтелер болгон.

Аймактарда өдүн турган семинарлар пропагандисттердин билгирин бийиктедетен школ болуп жат. Олордогы методический семинарларда пропагандисттер теоретический билгирлерин бийиктеди, бойлорынын ижинде жаңы эп-сүме, ченемел алыжып жадылар. Пропагандисттердин андый семинарлары городто, Майма, Кош-Агаш аймактарда жакшы өткөндөрүн темдектеер керек.

Je Улаган, Ондой ло Кан-Оозы аймактарда пропагандисттерди үредерине жаан аяру эдилбей турганын темдектеер керек. Семинарлар идейно-теоретический ле методический жабыс кеминде өдүп жат.

Шебалин аймакта Чаргыдагы ла Эжигандагы совхозтордо, Көксуу-Оозы аймакта Кайтанактагы ла Алтыгы-Оймондогы совхозтордо экономический школдордо баштапкы үредүлөр үзүлгөн. Үредү өткүретен туралар чек белетелбеген болды. Ол хозяйстволордогы партийный организациялар экономический үредүни чокум башкарбай турулар деп айдар керек.

КПСС-тин XXV съезди үредүнинг чындыйын бийиктедер некелте эткен. Үредүнинг чындыйын бийиктедерге промышленный ла журтхозяйственный предприятие-лерде экономический школдордын материально-технический аргаларын тыгыдар, экономический билгирлердин кабинеттерин ачар, оларды технический средстволорло, үредүге болушту материалдарла, методический литературала жеткилдеер керек. Ол кабинеттер промышленный ла журтхозяйственный кадрлардын билгирин көдүретен төс јер болор учурлу.

Экономический үредүнинг материально-технический аргаларын тыгыдары јанынан анчадала Кош-Агаш, Турачак, Майма, Ондой аймактардын хозяйстволорынын башкараачыларына, партийный ла профсоюзный организацияларына јаан ајару эдери керектү.

Декабрь айдан ала экономический школдордо иш-мекчилер ле колхозчылар текши программа аайынча үренип баштадылар. Экономический школдордогы көп нургуны улус кичееп үренип, практический иштер эдип, конспекттер бичип, семинарларда эрчимдү туружыл тургандарын темдектеер керек.

Январь айдан ала экономический үредүнинг системазы мындый темалар аайынча иштеер:

«Экономический үредүнинг төзөлгөлөринин» курсында «Онынчы бешјылдык — эрчимдү иштин ле чындыйдын бешјылдыгы» деп теманы үренер. Бу темага 4 час берилген — пропагандисттин куучыны ла практический иш.

«Социализм ле иш» деп курста «Иш социалистический обществодо» деп теманы үренер. Ого база 4 час берилген — пропагандисттин куучыны ла практический иш.

«Производствонин эрчимин ле иштин чындыйын бийиктедер» курста баштапкы теманы үренип божодоло, иштин арбынын бийиктедери учун мөрөйди төзөөр сурактарга учурлалган экинчи теманы үренгилеер.

Бу темаларды КПСС-тин Төс Комитединин ноябрьский (1978 j.) Пленумынын материалдарын тузаланып үренер керек. Онынчы беш жылдыкка тургузылган план жаан. Ол планды бүдүрерге жаңы, тузаланылбай турган аргалар табарына экономический үредүде улусты ууландырар керек. Производственный коллективтердин аргаларын көрөлө, 1979 жылга бийик, же бүдүргедий молжулар алылар учурлу.

Аңылу аяруны озочылдардын ченемелин таркадып, иште тузаланарына, чеберлеерине ле кымакайланарына, кажы ла грамм сырьены ла материалды, күйдүрер ле сүркүштеер материалдарды, кажы ла киловатт-час электроэнергияны тузалу чыгымдаарына аяру эдер керек.

Ол задачаларды бүдүреринде үренип турган улус практический жакылталар бүдүрери, рефераттар, таблицалар, диаграммалар белетеери жаан учурлу. Бичийтен рефераттардын ла практический иштердин тематиказы «Экономический газетин» 1978 жылдагы 48, 49, 51 ле 52 номерлеринде жарлалган. Кажы предприятиеге, строительный организацияга, совхозко ло колхозко кандый практический жакылта тузалу болорын шүүп көрөр керек.

Эмди СССР-дин Верховный Советине выборлорго белетенингиле колбой жаан политический иш башталды. Пропагандисттер үредү өткүрерде выборлордон выборго жетире өткөн төрт жылдын туркунына кандый жаан жаңыртулар болгонын чокум темдектерле жартап айдып берер, социалистический демократиянын једимдерин, ол буржуазный демократиядан артыктузын куучындап берер учурлу. Бастыра бу јартамал-политический иш колхозтын ла совхозтын, предприятиенин ижиле, 1979 жылдын пландарын бүдүрериле, малды кыштан јакшы чыгарарыла, жаңы чыккан јаш малды коротпой чыдадып аларыла, өскө дө хозяйственно-политический задачаларды јенүлү бүдүрериле колбулу болор учурлу.

А. КУЛИКОВ.

ЈАНҢЫ ГАЗЕТТЕР АЧЫЛДЫ

Бистин совет албаты бойынын төрөл партиязынын 25-чи съездинин кийнинде иште ле жүрүмде жангы једимдерге јединерге јарт амаду, јаркынду санаа алынды.

Јүрүм күннин күнге өрө көдүрилип, өнжип турганынын шылтузында албаты-јоннын культуразы да, билер-көрөри де база бийиктеп, јаранып туру. Эмдиги өйдө кийим-тудум да, аш-курсак та ончозы бар, ончозы јеткил. Онын да учун эмди кажы ла советский кижин бойынын билгирин бийиктедерге, күүн-санаазынын байлыгын элбедерге амадап јат. Шак мынын учун бүгүнгү күннин кижизи бичикке јаан ајару салат. Партия ла башкару албатынын бу амадузын элбедерге ле онон ары онон јаан тебү берерге јангыдан бичиктер чыгарар издательстволор ачып ла газет-журналдар чыгар аргаларла јеткилдейт. Партиянын албатыга эткен килемјизи ле бу јаан учурлу болужы бистин де областка јарт ла иле көрүнип келди. Бу јангырган жангы јылдан бери бистин областын Кош-Агаш ла Шебалин аймактарында бойларынын газеттери чыгып баштады. Шебалин аймактын «Сельская новь», Кош-Агаш аймактын «Чуйские зори» газеттеринен ишмекчилер ле колхозчылар бойларынын ижи-тожы, јадын-јүрүми керегинде эмди алдындагызынан јуук таныжып алар аргалу. Бу газеттер ол аймактардын албаты-јонынын јадын-јүрүмине, бүдүретен план-јакылталарына јангыдан јаан тебү берер.

БАЖАЛЫКТАР

Партийный организациялардын жаан учурлу задачазы.	1
Жаңы једимдерге	5
XXXI областной партийный конференциянын делегаттарынын куучындары	11
Интернациональный најылыктын клубынын ижи	19
Бичик — жаан ийде-күч	23
Экономический үредүни тыгыдар	27
Жаңы газеттер ачылды	30

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 19/I 1979 г. Усл. п. л. 1,86. Уч.-изд. л. 1,8.
Заказ 200. Тираж 516. экз. Цена 5 коп. Формат 60x84 1/16
АН 12720

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства,
г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типо-
графия, пр. Коммунистический, 27.

5 акча

ГОРНО-АЛТАЙСК • 1979